

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Факультет гуманітарної та економічної освіти

Кафедра педагогіки вищої школи

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН
У ВИЩІЙ ШКОЛІ
підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою
Педагогіка вищої школи
(назва програми)
мова навчання _____ українська _____**

Розробники:

Саяпіна С.А. – професор кафедри педагогіки вищої школи, доктор педагогічних наук, доцент.

Гарань Н. С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Рецензенти:

Фатальчук С.Д. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Шайда Н.П. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки вищої школи

Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

Топольник Я.В.
(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«28» серпня 2020 р.

протокол № 1

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ»

Назва

Кількість кредитів	4,5
Рік підготовки, семестр	2 3
Компонент освітньої програми	обов'язковий
Викладач	Саяпіна С.А. – професор кафедри педагогіки вищої школи, доктор педагогічних наук, доцент. Гарань Н.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»
Контактна інформація	Svetlana.sayapina65@gmail.com garan_nat@i.ua
Консультації	кожний четвер місяця, 13.00 – 14.00.
Анотація навчальної дисципліни	<i>об'єкт вивчення</i> – процес викладання фахових дисциплін у закладі вищої освіти <i>предметом</i> навчальної дисципліни є методика викладання фахових дисциплін у вищій школі
Опис навчальної дисципліни	<i>Метою вивчення навчальної дисципліни</i> «Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі» є: сприяти поєднанню теорії з практикою й включенню теоретичних знань у діяльність; усвідомлення потреби в оволодінні теоретичними знаннями для розв'язання проблем, пов'язаних із методикою викладання у вищій школі; розвитку аналітичних здібностей і педагогічного мислення, створенню сприятливих умов для задіяння інтелектуальних ресурсів особистості здобувача; ознайомленню з живими зразками організації освітнього процесу у вищій школі, кращим методичним досвідом педагогів-практиків, спонуканню до самооцінки та особистісного і професійного самовдосконалення. <i>Завдання</i> вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі»: навчити визначати актуальні проблеми, пов'язані з методикою викладання у вищій школі в умовах сучасного розвитку суспільства та шляхів розв'язання; формувати досвід аналізу та розв'язання педагогічних проблем, що виникають у педагогічній діяльності викладача; навчити відбирати та

систематизувати форми, методи та прийоми організації освітньої діяльності у закладі вищої освіти; формувати у майбутніх викладачів готовність до ефективного впровадження в освітній процес традиційних та інноваційних методів навчання, виховання та контролю за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів, методів та прийомів ефективно організації самостійної роботи, досвіду організації професійного самовдосконалення та самовиховання майбутнього викладача ЗВО; формувати уміння та навички використання в освітньому процесі вищої школи сучасних мультимедійних технологій; формувати професійно-педагогічну спрямованість особистості викладача; розвивати педагогічне мислення та професійну самосвідомість викладача закладу вищої освіти; формувати інтерес до викладацької діяльності, спонукати майбутніх викладачів до педагогічної творчості.

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є опанування навчальних дисциплін, що мають бути вивчені раніше: теорія і практика вищої професійної освіти в Україні, педагогіка вищої школи, сучасні інформаційні технології, світовий досвід та сучасні тенденції розвитку університетської освіти, моделювання освітньої підготовки і професійної діяльності фахівця, професійний імідж педагога.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 3. Обізнаність з різними контекстами, у яких може відбуватися навчання.

ФК 1. Здатність виявляти потенційні зв'язки освітньої теорії, освітньої політики та практики.

ФК 7. Здатність керувати освітніми практико орієнтованими проектами.

ФК 9. Уміння розробляти та застосовувати освітню програму і навчально-методичні матеріали відповідно до конкретного освітнього контексту.

Ключові слова: вища професійна освіта, державна освітня політика, конкурентоспроможність вищої освіти, модернізація вищої освіти, проблеми вищої професійної освіти, освітній процес, заклади вищої освіти.

Очікувані результати навчання:

ПРН 10. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих

наукових підходів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
ПРН 4. Розробляти програми соціально-педагогічних інтервенцій.
ПРН 5. Розробляти просвітницькі матеріали та програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
ПРН 6. Доступно та аргументовано представляти результати досліджень у письмовій та усній формах, брати участь у наукових дискусіях.
ПРН 9. Здійснювати аналітичний пошук наукової інформації та оцінювати її за критеріями доцільності та достовірності.

Матеріали та ресурси:

Рекомендована література:

1. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи. Підручник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/29032>
2. Зайченко І. В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2017. 456 с.
3. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки денної та заочної форми навчання / Уклад.: С. А. Саяпіна, Н. С. Гарань, О. М. Сипченко. Слов'янськ, 2020. 60 с.
4. Прищак, М. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій. Вінниця, 2019. 150 с. URL: <https://iq.vntu.edu.ua/repository/getfile.php/831.pdf>
5. Теорія та методика викладання фахових дисциплін у ЗВО: навчально-методичний посібник / Укладач І. В. Казанжи. Миколаїв: СПД Румянцева, 2018. 154 с.

Платформи та сервіси дистанційного навчання: Moodle: дистанційний курс «Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі» (<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=419>)

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Вища освіта. Інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном. URL: <http://vnz.org.ua>
2. Євро Освіта. URL: <http://euroosvita.net>
3. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років: проєкт. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/>
4. Креативність та освіта: чому це має значення. ВИЩЕ: Спільнота для навчання та викладання. URL: http://gohigher.org/creativity_and_education
5. Освіта в Україні і за кордоном. URL:

	<p>http://osvita.ua</p> <p>6. Освітній портал ПедПреса. URL: http://pedpresa.com</p> <p>7. Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII від 1 лип. 2014 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18</p> <p>8. Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року: проєкт. URL: http://osvita.ua/doc/files/news/438/43883/HE_Reforms_Strategy_11_11_2014.pdf</p> <p>9. Prometheus : платформа масових відкритих онлайн курсів. URL: https://prometheus.org.ua/</p>
Теми	<p>Програма навчальної дисципліни містить такі теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет, завдання, основні категорії та актуальні проблеми методики викладання у вищій школі 2. Удосконалення змісту навчальних дисциплін в контексті методики їх викладання. 3. Методика підготовки та проведення лекції у вищій школі 4. Методика проведення практичних занять у вищій школі. 5. Методика розв'язання педагогічних ситуацій на практичних заняттях у вищій школі. 6. Реалізація виховного потенціалу навчального процесу у закладі вищої освіти.
Методичні поради для викладачів «Як навчати?»	<p><i>Методи навчання:</i> поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання з використанням інноваційних технологій: словесні методи: лекція (проблемна, лекція з розгляду конкретних ситуацій, лекція-консультація, круглий стіл тощо), пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, бесіда, семінар, диспут, дискусія; наочні методи: спостереження, демонстрація; практичні методи: обробка довідкової інформації, тезування, рецензування, аналіз подій, самостійна робота (робота із друкованими та електронними інформаційними ресурсами, виконання завдань: конспектування, анотування, написання есе, створення презентацій, ментальних карт); відеометод: дистанційні, мультимедійні.</p>
Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»	<p><i>Види роботи здобувачів:</i> складання глосарію, написання есе, презентація, огляд фахової літератури, реферування наукової літератури, доповідь, створення ментальної карти.</p>
Оцінювання	<p><i>Види, методи та форми контролю.</i></p> <p>Види: поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (семестровий екзамен).</p> <p>Методи: усне опитування, письмові роботи.</p> <p>Форми: індивідуальна та фронтальна перевірка.</p>

Організаційні процедури та порядок виявлення якості засвоєння навчального матеріалу, рівня відповідності отриманих знань, умінь і навичок здобутій кваліфікації в межах освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про контрольні заходи у „ДДПУ” (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf>)

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції.

Оцінювання результатів навчання здобувачів, отриманих під час практичного заняття, здійснюється за такими критеріями: під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття; під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття; у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні.

Дисципліна оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів.

Основні вимоги:

Екзамени складаються здобувачами в період екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом. Терміни проведення екзаменаційних сесій визначаються графіком освітнього процесу. ДДПУ може встановлювати здобувачам індивідуальні терміни складання екзаменів у разі поважних причин. Екзамени проводяться згідно з розкладом, який доводиться до відома здобувачів не пізніше як за місяць до початку сесії.

Здобувачі, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути звільнені від складання екзамену й отримати як результат оцінювання ту кількість балів, що відповідає кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, або здобувач може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання екзамену в період сесії.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів, затверджені в ДДПУ (для оцінювання екзамену):

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу, уміння без похибок виконувати завдання, передбачені програмою, опанував основну й додаткову літературу, рекомендовану навчальною програмою, засвоїв значущі для майбутньої кваліфікації підвалини основних дисциплін, виявив творчі здібності в

усвідомленні, засвоєнні й застосуванні навчально-програмного матеріалу.

Оцінка «добре» (75-89 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував ретельне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, показав систему засвоєних знань з дисципліни та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої навчальної роботи й професійної діяльності.

Оцінка «задовільно» (60-74 бали) виставляється здобувачеві, який продемонстрував знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою, але припустився помилок у відповіді на екзамені та під час виконання екзаменаційних завдань, хоча має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача.

Оцінка «незадовільно» (26-59 балів) виставляється здобувачеві, який має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, припустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, і не може продовжувати навчання без виконання додаткових завдань з відповідної дисципліни.

Оцінка «неприйнятно» (0-25 балів) виставляється здобувачеві, який не надав для перевірки потрібну кількість правильно виконаних завдань, пропустив без поважних причин значну кількість занять (більше ніж 50%), і не може продовжувати навчання без проходження повторного курсу навчання.

Розподіл балів із дисципліни

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (денна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самості
	Max	Min	Max	Min	Max
T 1	2	1	3	1	10
T 2	2	1	3	1	14
T 3	1	0,5	3	1	10
T 4	1	0,5	3	1	10
T 5	1	0,5	3	1	10
T 6	1	0,5	3	1	20
Разом	8	4	18	6	74

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю

(заочна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостії
	Max	Min	Max	Min	Max
Т 1	2	1	3	1	10
Т 2	2	1	3	1	14
Т 3	1	0,5	3	1	10
Т 4	1	0,5	3	1	10
Т 5	1	0,5	3	1	10
Т 6	1	0,5	3	1	20
Разом	8	4	18	6	74

Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути:

– звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 60-80 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;

– звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 81-100 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, за відсутності пропусків занять з усіх предметів семестру без поважних причин (до 10%), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань з відповідної дисципліни.

Політика щодо дедлайнів та перекладань, академічної доброчесності, відвідування: Perezдача та повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДДПУ (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf>, Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДДПУ (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf>)

Політика щодо:

дедлайнів та перекладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (від -1 бала до -5 балів).

Здобувачі, які отримали незадовільну оцінку або були не допущені до підсумкового контролю, мають можливість ліквідувати академічну заборгованість згідно з відповідним графіком. Умовою для ліквідації академічної заборгованості є накопичення необхідної кількості балів (для досягнення 60 балів) за виконання визначених викладачем додаткових самостійних завдань до повторного складання контрольного заходу.

академічної доброчесності: письмові роботи перевіряються на наявність плагіату та допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%.

	<p><i>відвідування:</i> відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, друга вища освіта) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.</p>
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни: Навчальну дисципліну «Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі» розроблено відповідно до потреб та особливостей здобувачів, ураховано персоналізовані траєкторії навчання; вивчення даного курсу передбачає розвиток компетентностей, необхідних для здійснення професійної діяльності педагога з урахуванням сучасних тенденцій розвитку вищої освіти, сприяє формуванню соціальних навичок (soft skills): комунікативність, робота в команді, лідерські навички, формування здатності розв'язувати складні професійні завдання та проблеми у галузі освіти тощо. Набуті в процесі вивчення дисципліни компетенції сприятимуть формуванню конкурентних професійних переваг, затребуваних сучасним ринком праці.</p>

Саяпіна С. А.
професор кафедри педагогіки вищої школи,
доктор педагогічних наук, доцент.

Гарань Н. С.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки вищої школи

